Valtioneuvoston selonteko sisäisestä turvallisuudesta

Lakivaliokunnan kuuleminen 23.9.2025
Erityisasiantuntija Eeva Koivunen, sisäministeriö

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Valmistelu aloitettiin viime vuoden kesällä

- Petteri Orpon hallituksen hallitusohjelma: *”Hallitus varmistaa sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon palvelut sekä viranomaisten toimintakyvyn ja riittävät toimivaltuudet huomioiden myös Nato-jäsenyydestä johtuvat tarpeet. Vaalikauden aikana laaditaan valtioneuvoston selonteot sisäisestä turvallisuudesta ja oikeudenhoidon tilasta.”*

- Kolme valmistelutyöryhmää, joissa edustettuina:
  1) sisäministeriön osastot ja erillisyksiköt
  2) keskeiset virastot (poliisi, raja, Hätäkeskuslaitos, Tulli, Migri, pelastuslaitokset, SUPO)
  3) keskeiset ministeriöt (puolustusministeriö, oikeusministeriö, ulkoministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö)

- Selonteon painopisteistä, rajauksista ja työn yleisestä organisoinnista käytiin koko valmistelun ajan tiivistä dialogia sisäministeriön johdon kanssa
  - VN tason poliittinen ohjaus tapahtui sisäisen turvallisuuden ja oikeudenhoidon ministerityöryhmässä
  - Keväällä 2025 parlamentaarisen työryhmän työskentely, jossa esiin nousseita huomioita sisällytettiin melko laajasti tekstiin

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Painopisteenä muuttunut turvallisuusympäristö

- Jo varhaisessa vaiheessa selonteon painopisteeksi valikoitui turvallisuusympäristön muutos ja sen vaikutukset sisäiseen turvallisuuteen ja viranomaisten toimintaympäristöön
  - vrt. ed. selonteko sisäisestä turvallisuudesta, jossa käsiteltiin laajasti arjen turvallisuuden yleistä kehitystä
    - » Tällä saralla ei ole viime vuosina tapahtunut merkittäviä muutoksia

- Keskeisin muutos aiempaan on Venäjän hyökkäyssota ja sitä seurannut laaja turvallisuusympäristön muutos, jolla on merkittäviä heijastevaikutuksia sisäisen turvallisuuden kenttään ja toimijoihin

- Tavoitteena oli myös kytkeä sisäisen turvallisuuden selonteko aiempaa tiiviimmin osaksi kolmen turvallisuusselonteon kokonaisuutta (UTP ja VNPS)

Sisältö

- Luku 1:
  - selonteon tausta, merkitys ja tavoitteet (kolmen turvallisuusselonteon kokonaisuus)

- Luku 2
  - kuvaus Suomen ulkoisen turvallisuusympäristön muutoksesta ja sen vaikutuksista sisäiseen turvallisuuteen (UTP-kytkös)
  - katsaus sisäisen turvallisuuden yleiseen kehitykseen ja keskeisiin muutoksiin (suhteessa ed. selontekoon)

- Luku 3
  - sisäisen turvallisuuden kannalta keskeiset priorisoidut uhkat sekä niitä koskevat toimenpiteet ja tavoitteet

- Luku 4:
  - Johtopäätökset, sis. lainsäädäntö, toimivaltuudet, resurssitarpeet

Kansainvälinen tilanne vaikuttaa merkittävästi myös sisäiseen turvallisuuteen

- Suomen sisäisen turvallisuuden tilanne on yleisesti ottaen vakaa. Suomi on oikeusvaltio, jota turvaavat vahva demokratia, riippumaton oikeuslaitos ja korkea yhteiskunnallinen luottamus.

- Suomen ulkoinen turvallisuusympäristö on kuitenkin muuttunut perustavanlaatuisesti ja pitkäkestoisesti. Suomella tulee olla kyky varautua myös erityisen vakaviin uhkiin.

- Sisäisen turvallisuuden viranomaiset ovat ensivaste monissa uhissa aina arkipäivän onnettomuuksista vakaviin turvallisuusuhkiin ja poikkeusoloihin.
  - ➢ Niillä on keskeinen rooli, vastuu ja toimivalta myös sellaisten ulkoisten uhkien torjunnassa, jotka eivät ole sotilaallisia.
    - » Mm. hybridiuhat, kyberhyökkäykset, välineellistetty maahantulo, vihamielinen tiedustelu- ja vaikuttamistoiminta, disinformaatio, kansainvälinen terrorismi…

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäisen turvallisuuden painopisteet

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Muutos edellyttää ennakointia ja kriisinkestävyyttä

- Tärkeimpänä päämääränä on hallitusohjelman mukaisesti varmistaa, että Suomi on luottamuksen yhteiskunta, jossa toteutuvat turvallisuus ja oikeudenmukaisuus kaikissa oloissa.

- Muutokseen vastaaminen edellyttää ajantasaista lainsäädäntöä sekä riittäviä viranomaisresursseja ja -toimivaltuuksia. Lisäksi korostuu kyky ymmärtää ja seurata kansainvälisiä kehityskulkuja sekä ennakoida niiden vaikutuksia ja muun muassa teknologista kehitystä.

- Arjen turvallisuuspalveluiden laadukas tuottaminen lisää väestön luottamusta ja turvallisuuden kokemusta sekä luo perustan vakavimpiin häiriötilanteisiin vastaamiselle. Ihmisten tulee saada jatkossakin hätätilanteissa apua ja asiansa hoidettua viranomaisessa ilman tarpeetonta viivytystä.

- Turvallisuusympäristön heikentyminen aiheuttaa väestössä huolta ja korostaa koko yhteiskunnan henkisen kriisinkestävyyden merkitystä. Viranomaistoiminnan ohella korostuu myös yksilöiden ja erilaisten yhteisöjen vastuu oman ja lähiympäristön turvallisuuden edistämisestä.

Toimenpiteet turvallisuusviranomaisten resurssien vahvistamiseksi

1. Parannetaan poliisin erikoisjoukkotoiminnan suorituskykyä ja turvataan siten poliisin suorituskyky vastata entistä kyvykkäämmin vaativiin poliisitoiminnallisiin tilanteisiin.

2. Parannetaan Rajavartiolaitoksen strategista suorituskykyä muuttuneessa turvallisuustilanteessa ja kehitetään viraston merellistä suorituskykyä.

3. Parannetaan Tullin suorituskykyä vastaamaan ulkomaanliikenteen turvallisuusuhkia erityisesti satamissa.

4. Turvataan Suojelupoliisin strateginen suorituskyky. Turvataan myös pidemmällä tähtäimellä Suojelupoliisin resurssit.

5. Toteutetaan vaaratiedottamisen ja väestön varoittamisjärjestelmän kehittämistoimet vastaamaan turvallisuusympäristön muutosta.

Viranomaistoiminnassa tunnistetut ylivaalikautiset tarpeet

- Poliisin operatiivisen henkilöstön määrää tulisi lisätä kahden seuraavan hallituskauden aikana yhteensä 10 prosentilla, vähintään 8 800 htv:n tasolle.
- Hätäkeskuslaitoksen toimintaedellytykset tulisi turvata, tavoitteena saavuttaa hätäkeskuspäivystäjien osalta vähintään 630 henkilötyövuoden taso.
- Poliisin ja Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin sekä Rajavartiolaitoksen investointeihin tulisi ottaa käyttöön vuosittainen indeksitarkistus
- Pelastustoimen viranomaisten suorituskykyä tulisi edelleen kehittää vastaamaan paremmin toimintaympäristön muutokseen
- Sisäisen turvallisuuden viranomaisille tulisi kehittää yhteiset, turvalliset ja yhteensopivat tilannekuva- ja viestiyhteydet

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171
www.intermin.fi